

TAKADDAMA TA LIMBE

Kan Sauya Harkar Ilimi a Afirka a Zamanin Karni na 21

Sabbin Alkawura daga Taron Ilimi na Afirka 2025

Limbe, Kamaru | 31 Maris – 2 Afrilu 2025

1. Gabatarwa

Mu, mahalarta Taron Ilimi na Afirka 2025 (African Education Indaba), mun hallara a Limbe, Kamaru, daga 31 Maris zuwa 2 Afrilu, cikin imanin gaskiya cewa tsarin iliminmu ba ya shirya matasa yadda ya kamata domin duk duniya mai zuwa.

Wannan Takaddamar Limbe ta samo asali ne daga muhawarorin da aka gudanar a taron, kuma tana wakiltar muradin al'umma, muradunmanya, da fifiko da masu ruwa da tsaki a bangaren ilimi daga sassan Afirka. Ta tattara mahimman batutuwa, kalubale, da dama da suka fito fili ta hanyar tattaunawa, zama na aiki, da hira cikin sauki. Duk da cewa aka shirya ta ne bayan taron, tana da tushen hadin kai da gaskiyar ra'ayi wanda ya bayyana lokacin taron.

Mafi muhimmanci, wannan takaddama tana da tushe daga muhimman alkawuran nahiyar Afirka da na duniya: **Ajandar 2063** na Tarayyar Afirka, **CESA, Ajandar Habaka Dorewa ta 2030** (musamman SDG 4), **Sanarwar Shekarar Sauyin Ilimi ta AU (2024)**, da sauran jagororin. Manufar ita ce karfafa da cigaba da wadannan makasuda ta hanyar amfani da hangen nesa na zahiri daga aikace-aikace na gida.

2. Abin da Muka Fahimta a Taro

Mun fahimci cewa duk da kokarin da gwamnatoji da masu tallafa ke yi, adadin yaran da ba sa zuwa makaranta a Afirka ya yi yawa, kuma batun karatu da hankali ya kara tabarbarewa tun bayan annobar COVID-19. Wadannan matsalolin sun kara tsanani saboda yawan matasa da ke karuwa cikin sauri, wanda ake hasashen zai kai biliyan 1 a shekarar 2050, lamarin da ke kara matsa lamba ga tsarin ilimi da ke fama da nauyi.

Mun yarda cewa magance wannan hali na bukatar sake duba yadda ake baiwa kudi fifiko a harkar ilimi. Daga tattaunawar Indaba, an gano muhimman bangarori da ke bukatar karin zuba jari: ci gaban malamai, fasahar ilimi (EdTech), koyon ilimin tushe, ilimin hadin gwiwa, da gina bankunan shaidu (education evidence banks) domin tallafawa manufofi da yanke shawara. Wadannan bangarori na da muhimmanci wajen gina tsarin ilimi masu daidaito, tasiri, da karko a fadin nahiyar.

3. Alkawuranmu

Muna da alkawari:

- Amfani da shaidu mafi inganci wajen magance matsalolin ilimi da muke fuskanta, da hada da hanyoyin sani na gargajiya da kayayyakin AI na zamani.

- Gina da kula da kundin shaida masu tsari domin tallafa wa hanyoyin magance matsaloli a ilimi, tare da amfani da dabaru na kirkire-kirkire.
- Karfafa ayyukan samar da sani a kasashe daban-daban da kuma koyon fasahi daga kasashen ketare.
- Aiki tare kamar haka:
 - a. A matsayin masu bincike, masu aiwatarwa, kungiyoyi al'umma, matasa, da hukumomin gwamnati;
 - b. Wannan ya hada da mu duka daga Kamaru da sassan Afirka, da kuma sauran masu ruwa da tsaki tun duniya baki daya;
 - c. Za mu hada kai don samar da hanyoyin da suka dace da kalubalen yankuna wajen hada, nazarin, fassara, da aiwatar da shaidu;
 - d. Za mu hada da masu bukatar shaida da kuma wadanda ke samar da ita a cikin hadin gwiwa;
 - e. Za mu mayar da hankali kan manyan batutuwa daga Indaba, irin su karatu da lissafi a matakin farko, kimiyyar koyarwa, kayan aikin koyarwa, da amfani da AI;
 - f. Za mu inganta gwaji da kirkire-kirkire masu dacewa da yanayin gida, ciki har da ka'idodin tantance kayan ilimi na Afirka, amfani da dabarar bayar da labarai (storytelling) wajen samar da sani da yada shi, da kuma salon canja wurin shaida tsakanin al'umma daban-daban;
 - g. Za mu kuma tattauna batun amfani da bayanai na cikin gida, gano yadda za a matsa lamba wajen bude ginshikin bayanai, da tabbatar da amfani da su a yanke shawara.

Muna da yakinin cewa hanyar cimma wadannan buruka ita ce ta hanyar sani:

- Sani da ya kunshi bayanan bincike da nazari masu zurfi;
- Sani daga cikin gida, daga makarantu, al'umma, da yanayinmu;
- Sani daga wasu wurare da za mu iya koya don amfani a namu;
- Sani daga tsarin ilimi na gargajiya.

4. Alkawuran eBASE Africa

A matsayinta na mai shirya Taron Ilimi na Afirka, **eBASE Africa** ta sake tabbatar da cewa za ta:

1. Yi aiki tare da sauran masu ruwa da tsaki don gina sabis na sani ga gwamnatin Kamaru:
 - Fara daga kalubalen da ke damun 'yan Kamaru;
 - Tarawa da tantance shaidar da ake bukata ta hanyar da ta daraja ilimin gida;
 - Amfani da AI da koyon na'ura don samar da amsoshi cikin sauri da inganci;
 - Amfani da misalan nasarori daga Kamaru don yada zuwa wasu kasashe ta hanyar hadin gwiwa irin na Daara network.
2. Gina bankunan shaida a fannin ilimi da za su samar da bayanai da nazari mafi amfani ga masu yanke shawara.

3. Amfani da sababbin hanyoyin nazarin wannan bayanai don samar da amsoshi masu rai da kuma tsarin nazari ga tambayoyin jama'a, masu aiki, da masu tsara manufofi.
4. Nuna wadannan kirkire-kirkire da ayyuka daga sassan Afirka ga sauran duniya.

5. Bayanin Karshe

Wannan takaddama wata **alkawari ce mai rai** wacce za ta inganta ta hanyar ci gaba da tattaunawa, haɗin gwiwa, da ayyuka. Tana wakiltar ruhun haɗin kan al'umma ta kasa da kasa da ta hallara a Limbe, Kamaru, daga 31 Maris zuwa 2 Afrilu 2025, tare da hangen nesa daya na rage gihin samun ilimi da sauya harkar ilimi a Afirka bisa hujjar shaidu.